

Sygn. akt VIII Pa 78/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 stycznia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w składzie:

Przewodniczący:	sędzia Jolanta Łanowy-Klimek (spr.)
Sędziowie:	del. Anna Capik-Pater Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Iwona Sławińska

po rozpoznaniu w dniu 28 stycznia 2021r. w Gliwicach

sprawy z powództwa A. W.

przeciwko Spółce (...) Spółce Akcyjnej w B.

o rentę wyrównawczą

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 4 sierpnia 2020 r. **sygn. akt** IV P 260/19

1. oddała apelację;

2. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 900 zł (dziewięćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

(-) sędzia Grzegorz Tyrka (-) sędzia Jolanta Łanowy-Klimek (spr.) (-) sędzia del. Anna Capik-Pater

Sygn. akt VIII Pa 78/20

UZASADNIENIE

Powód A. W. w ;pозwie skierowanym przeciwko Spółce (...) S.A. w B. domagał się zasądzenie zaległej renty wyrównawczej za okres od grudnia 2018r. do dnia wydania wyroku wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wydania wyroku oraz zasądzenia kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

Uzasadniając żądanie podał, że był pracownikiem pozwanej na stanowisku górnika pod ziemią, w okresie od 1 sierpnia 1988r. do 22 października 2017r. W związku ze stwierdzoną u niego chorobą zawodową narządu ruchu oraz pętlą płuc doszło do zmiany sposobu wykonywania pracy. Na skutek powyższego uzyskał prawo do renty wyrównawczej, którą

przyznano mu ugodą pozasądową z 26 listopada 2012r. Wskazał, że 29 czerwca 2015r. (...) S.A. zawarła z nim kolejną ugodę obejmującą wypłatę renty wyrównawczej w kwocie 930 zł. Świadczenie w tej wysokości było mu wypłacane do listopada 2018r. W dalszej części podał, że 3 sierpnia 2015r. przeszedł na urlop górniczy oraz że w związku z uzyskaniem prawa do emerytury w 2017r. pozwana dokonała przeliczenia renty wyrównawczej przedstawiając projekt ugody, zgodnie z którym otrzymywałby 337,84 zł. Powód wskazał, że nie zgodził z wyliczoną wysokością renty i zwrócił się do pozwanej o jej ponowne przeliczenie. Ostatecznie pozwana odmówiła podwyższenia przeliczonej przez siebie renty wyrównawczej. Zdaniem powoda stanowisko pozwanej, według którego renta wyrównawcza uległa obniżeniu z chwilą faktycznego przejścia przez niego na emeryturę jest błędne, gdyż gdyby nie wykryto u niego choroby zawodowej pracowałby do ukończenia 55 lat. Zdaniem powoda nie zaistniały przesłanki do obniżenia mu renty wyrównawczej.

Pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała, że renta wyrównawcza w kwocie 930 zł, którą wypłacała powodowi stanowiła różnicę między potencjalnym dochodem w kwocie netto, ustalonym wg zasad w „Regulaminie postępowania w sprawach przyznawania i wyliczania rent wyrównawczych” jakie otrzymywałaby osoba poszkodowana na skutek choroby zawodowej, gdyby nadal pracowała na swoim stanowisku, a faktycznymi jej dochodami netto obejmującymi faktyczne otrzymywane wynagrodzenie za pracę. Tymczasem powód utracił status pracownika na rzecz potencjalnego emeryta. Z datą zakończenia urlopu górniczego przez powoda nabył on uprawnienia do emerytury dlatego dokonała wyliczenia potencjalnej emerytury górniczej na 23 października 2017r. Pozwana podniosła, iż, że dążyła do polubownego rozwiązania sporu z powodem sporządzając projekt ugody, którego nie zaakceptował. Jej zdaniem wyliczenie należnej powodowi renty wyrównawczej winno nastąpić z uwzględnieniem zasad dla rentobiorców, którzy nabyli prawo do potencjalnej emerytury, a nie dla rentobiorców posiadających status pracownika dlatego dla obliczenia wysokości świadczenia dochodzonego przez powoda nie jest miarodajnym przyjmowanie wynagrodzeń pracowników porównawczych wynikających z RP – 7 i zawierających nagrody z okazji Dnia G. (Barbórka i 14 pensji). Jej zdaniem kwota renty wyrównawczej powinna stanowić różnicę pomiędzy kwotą potencjalnej emerytury – stanowiącej rekompensatę w postaci utraconego zarobku poszkodowanego powoda, który uzyskałby gdyby nie wypadek przy pracy, a wysokością uzyskiwanego dochodu w postaci świadczenia z ZUS.

Wyrokiem z dnia 4 sierpnia 2020r., sygn.. IVP 260/19 – S. Rejonowy w Z. zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 18.600 zł . tytułem renty wyrównawczej za okres od grudnia 2018 r. do lipca 2020 r. wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 4 sierpnia 2020 r.

Powyższy wyrok zapadł w następującym stanie faktycznym:

Jak ustalono, powód A. W. urodził się (...)

W dniu 28 czerwca 1996 r. podjął pracę w (...) Spółce Akcyjnej w K., Oddziale KWK (...) (poprzednik prawny pozwanej) jako górnik pod ziemią.

Decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w G. z 12 czerwca 1997r. stwierdzono u niego przewlekłą chorobę zawodową narządu ruchu – łąkotki. Ponadto decyzją z 28 lutego 2012r. tego samego organu stwierdzono u niego również chorobę zawodową - pylicę płuc .

W związku ze stwierdzoną chorobą zawodową przeniesiono powoda na inne stanowisko pracy.

Dnia 29 czerwca 2015r. strony zawarły ugodą pozasądową, w której ustaliły, że renta wyrównawcza powoda stanowi różnicę pomiędzy potencjalnym dochodem netto ustalonym według zasad „Regulaminu postępowania w sprawach przyznawania i wyliczania rent wyrównawczych” jakie otrzymywałaby osoba poszkodowana na skutek choroby zawodowej, gdyby nadal pracowała na swoim stanowisku a faktycznymi jej dochodami netto (obejmującymi faktyczne otrzymywane wynagrodzenie za pracę).

Ustalono, że począwszy od 1 lipca 2015r. wypłata bieżącej renty wyrównawczej nastąpi w kwocie 930 zł.

(...) Oddział w Z. decyzją z 12 września 2017r. przyznał powodowi emeryturę od 23 października 2017r. W związku z nabyciem uprawnień do emerytury pozwana rozwiązała z powodem stosunek pracy na mocy porozumienia stron.

Dnia 5 grudnia 2018r. pozwana powiadomiła powoda pisemnie, że w związku z uzyskaniem przez niego emerytury dokonała przeliczenia przysługującej mu renty wyrównawczej i przedstawiła mu projekt nowej umowy informując, że wysokość potencjalnej emerytury ustaliła na podstawie zarobków pracowników porównawczych. Projekt nowej umowy przewidywał rentę wyrównawczą w kwocie netto 337,84 zł. (dowód pismo pozwanej wraz z projektem umowy i wyliczeniami pozwanej k. 24 - 29)

Od grudnia 2018r. pozwana zaprzestała wypłacać powodowi rentę wyrównawczą wynikającą z umowy z 29 czerwca 2015r.

Powód w piśmie z 4 marca 2019r. odmówił podpisania projektu umowy.

Dokonując niniejszych ustaleń Sąd Rejonowy oparł się na wskazanych wyżej dokumentach, które nie były kwestionowane przez żadną ze stron.

Sąd Rejonowy pominął wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu rent wyrównawczych, gdyż sposób obliczenia renty i jej wysokość za okres objęty pozwem określone zostały w umowie z 29 czerwca 2015r., która nie została zmieniona ani uchylona. Obliczenie wysokości renty za żądany okres nie wymagało wiadomości specjalnych.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd I instancji uznał, iż powództwo jest zasadne.

Wskazał, iż żądanie zasądzenia kwoty pieniężnej tytułem renty wyrównawczej oparte jest na regulacji art. 444 §2 k.c. w związku z art. 435 §1 k.c. mającej zastosowanie do stosunków prawnych z zakresu prawa pracy na mocy odesłania zawartego w art. 300 k.p. Pracownik, który doznał uszczerbku na zdrowiu wskutek wypadku przy pracy (choroby zawodowej), może z mocy art. 300 k.p. dochodzić od pracodawcy roszczeń odszkodowawczych na podstawie przepisów prawa cywilnego (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 1987r. w sprawie III PZP 85/86, publik. OSNCP 1988 nr 9, poz. 109).

W ocenie Sądu I instancji, bezspornie w sprawie - strony 29 czerwca 2015r. zawarły umowę pozasądową na czas nieoznaczony, mocą której pozwana zobowiązała się wypłacać na rzecz powoda dodatkową rentę wyrównawczą w kwocie 930 zł miesięcznie oraz że począwszy od grudnia 2018r. zaprzestała wypłacania umówionej kwoty na rzecz powoda.

Strony zawierając umowę pozasądową swobodnie ukształtowały stosunek prawny – art. 353¹ kc. Umowa z 29 czerwca 2015r. w dacie wydania wyroku wiązała strony niniejszego postępowania. Strony nie kwestionowały w niniejszym postępowaniu jej treści i nie uchylły się od skutków w rozumieniu art. 918 k.c.

Sąd Rejonowy podkreślił, iż pozwana nie była uprawniona do jednostronnej zmiany treści umowy sądowej w zakresie zasady obliczania renty wyrównawczej, w tym celu winna była podpisać z powodem nową umowę lub wystąpić z pozwem do sądu o obniżenie renty wyrównawczej (vide wyrok SN sygn. akt I PK 227/10).

W tym stanie rzeczy Sąd I instancji orzekł jak w punkcie pierwszym wyroku zasądając na rzecz powoda rentę wyrównawczą zgodnie z żądaniem powoda zawartym w piśmie procesowym z 8 czerwca 2020r., czyli od grudnia 2018r. – data zaprzestania wypłacania renty do dnia wydania wyroku (20 miesięcy x 930 zł = 18.600 zł)

O odsetkach orzeczono na podstawie art. 481 kc w zw. z art. 300 kp i zasądzono je od dnia wydania wyroku, zgodnie z żądaniem powoda zawartym w piśmie procesowym z 8 czerwca 2020r.

O kosztach Sąd orzekł na mocy art. 98 §1 i 3 kpc, a także na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, obciążając pozwaną kosztami zastępstwa procesowego powoda i kosztami procesu. Na koszty procesu złożyła się opłata od pozwu w kwocie 930 zł. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego ustalona została w oparciu o oparciu §9 ust. 1 pkt 5 w zw z §2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 października 2015r w sprawie opłat za czynności adwokackie. (Dz.U 2015, poz 1800 ze zm.).

Apelację wniosła pozwana. Zaskarżyła wyrok w całości i zarzuciła:

1. nierozpoznanie istoty sprawy poprzez pominięcie przez Sąd I instancji dokonania ustaleń w zakresie zmiany stosunków, polegających na zmianie wysokości szkody powoda, w następstwie nabycia uprawnień emerytalnych,
2. sprzeczność istotnych ustaleń Sadu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz naruszenie art. 233 par. 1 kpc poprzez nierozważenie dowodów w sposób wszechstronny, i przyjęcie w oderwaniu od treści ugody i woli stron, że z ugody wynika bezwarunkowy obowiązek pozwanej do zapłaty renty wyrównawczej, gdy tymczasem strony ugody postanowiły, iż wysokość szkody powoda będzie uzależniona od faktycznego jej wystąpienia i będzie podlegała weryfikacji,
3. w następstwie wadliwego przyjęcia, iż treść spornej ugody pozasądowej nie uzasadnia zaprzestania wypłacania powodowi renty wyrównawczej, mimo zawiadomienia go o zmianie stosunków, które to miało wpływ na treść orzeczenia i doprowadziło do uwzględnienia powództwa.,
4. naruszenie art.227 kpc, art. 278 i art. 286 kpc poprzez ich błędną wykładnię i niezastosowanie i oddalenie wniosków dowodowych złożonych w odpowiedzi na pozew, co uniemożliwiło ustalenie okoliczności istotnych w sprawie,
5. naruszenie art. 65 par. 2 kc poprzez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, poprzez przyjęcie że treść ugody podlega wykładni przez Sad w sposób oderwany od jej treści i woli stron,
6. art.353 (1) kc, art. 917 kc w zw. z art. 361 par. 2 kc, art. 444 par. 2 kc, art. 907 par. 2 kc w zw. z art. 300 kp- poprzez ich błędną wykładnię i niewłaściwe Zastosowanie w następstwie przyjęcia, że zawarcie ugody pozasądowej na czas nieoznaczony mocą której poszkodowanemu ma być wypłacana renta wyrównawcza, skutkuje niedopuszczalnością wstrzymania wypłaty renty , pomimo zastrzeżenia przez strony w treści ugody, że ewentualna wypłata tej renty uzależniona jest od faktycznego wystąpienia szkody.

Powołując się na powyższe pozwana wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi I instancji,

ewentualnie :

- zmianę wyroku i oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu za obie instancje, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelacje powód wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy – VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. zważył co następuje:

Apelacja pozwanej jest nieuzasadniona .

W ocenie Sądu Okręgowego zaskarżony wyrok jest trafny albowiem odpowiada prawu. Sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w zakresie zgłoszonego roszczenia , a ocena dowodów nie narusza zasad określonych w art. 233 par. 1 kpc. Dlatego Sąd Okręgowy w całości przyjął za własne ustalenia Sądu I instancji.

Sąd Okręgowy w całości podziela także rozważania prawne Sądu I instancji, uznając je za prawidłowe. Mające oparcie w obowiązujących regulacjach prawnych.

Sąd I instancji nie naruszył przepisów prawa procesowego ani też materialnego, w zakresie w jakim podnoszono w apelacji.

W okolicznościach niniejszej sprawy wskazać należy, iż powództwo znajduje oparcie w treści łączącej strony umowy pozasądowej, bezterminowej. Na podstawie której strony zgodnie określiły zasady wypłacania powodowi renty wyrównawczej.

Wszelkie zmiany co do postanowień tejże umowy mogły nastąpić zatem na drodze konsensusu osiągniętego przez strony lub w drodze powództwa wytoczonego przez pozwaną w trybie art. 907 par.2 kc.

W myśl art. 907 § 2 k.c., jeżeli obowiązek płacenia renty wynika z ustawy, każda ze stron może, w razie zmiany stosunków, żądać zmiany wysokości lub czasu trwania renty, chociażby były one ustalone w orzeczeniu sądowym lub w umowie.

Umowa w znaczeniu prawnomaterialnym jest umową. Przez umowę strony czynią sobie wzajemne ustępstwa w zakresie istniejącego między nimi stosunku prawnego w tym celu, aby uchylić niepewność co do roszczeń wynikających z tego stosunku lub zapewnić ich wykonanie albo by uchylić spór istniejący lub mogący powstać (art. 917 k.c.).

Za zgodą obu stron, zawsze może dojść do zmiany postanowień umowy.

W sprawie, powód jednakże nie wyraził zgody na zmianę umowy pozasądowej, a zatem pozwana, w sytuacji gdy uznała, iż nastąpiła zmiana stosunków warunkująca obniżenie wysokości renty wyrównawczej wypłacanej powodowi – mogła zrealizować swoje roszczenie jedynie na drodze sądowej, wytaczając powództwo z art. 907 par. 2 kc.

W uzasadnieniu wyroku z dnia 10 kwietnia 2014 r., II PK 191/13, Sąd Najwyższy wyjaśnił: iż z cyt. przepis, przewiduje odstępstwo od zasady materialnej prawomocności wyroków i materialnej skuteczności umów, w zakresie określenia wysokości i czasu trwania rent (uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego - zasadę prawną z dnia 18 października 1972 r., III PZP 25/72, OSNCP 1973 Nr 3, poz. 38). Związanie prawomocnym wyrokiem lub zawartą umową dotyczy, w świetle zgodnego orzecznictwa Sądu Najwyższego, jedynie zasady odpowiedzialności dłużnika i stopnia tej odpowiedzialności, w tym przyczynienia się poszkodowanego do szkody. Sąd nie jest natomiast związany sposobem jej obliczenia zastosowanym w umowie stron (ugodzie) lub wyroku zasądzającym rentę .

Pozwana mogła także wytoczyć powództwo wzajemne oparte o przepis art. 907 par. 2 kc. Jednakże sytuacja taka w sprawie niniejszej nie miała miejsca, a zatem bezprzedmiotowe były wnioski dowodowe złożone przez pozwaną, zmierzające do ustaleń w zakresie zmiany stosunków mającej wpływ na wysokość szkody powoda.

Reasumując, apelacja z wyżej wskazanych względów jest nieuzasadniona dlatego na mocy art. 385 kpc podlega oddaleniu.

O kosztach zastępstwa procesowego poniesionych przez powoda w II instancji orzeczono po myśli art. 98 kpc w zw. z przepisami par. 10 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 23 października 2015r w sprawie opłat za czynności adwokackie. (Dz.U 2015, poz 1800 ze zm.).

(-) sędzia Grzegorz Tyrka (-) sędzia Jolanta Łanowy-Klimek (spr.) (-) sędzia Anna Capik-Pater